

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Одељење за ратне
злочине
Кж1-По2 7/25
17.4.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, Одељење за ратне злочине, у већу састављеном од судије Растка Поповића, председника већа, судија Драгана Ћесаровића, др Миодрага Мајића, Душана Агатоновића и Раше Јанковића, чланова већа, са записничарем Горданом Миловановић, уз учешће вишег саветника Браниславе Муњић, као записничара, у кривичном предмету **окривљеног АА**, због кривичног ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ, одлучујући о жалбама јавног тужиоца Јавног тужилаштва за ратне злочине и браниоца окривљеног АА, адвоката Андрије Марковића, изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К.По2.бр.12/24 од 13.05.2025. године, након претреса пред другостепеним судом, одржаног у смислу члана 449 Законика о кривичном поступку, **дана 17.04.2026. године**, већином гласова је донео

ПРЕСУДУ

УСВАЈАЊЕМ жалбе јавног тужиоца Јавног тужилаштва за ратне злочине, **ПРЕИНАЧАВА СЕ** пресуда Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К.По2.бр.12/24 од 13.05.2025. године, тако што Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине,

окривљеног АА, са личним подацима као у изреци првостепене пресуде

ОГЛАШАВА КРИВИМ

Што је:

У временском периоду од 14.09. до 01.10.1991. године, у Загребу, у тадашњој Републици Хрватској (РХ) у саставу бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (СФРЈ), као припадник хрватских оружаних формација – Збора народне гарде (ЗНГ), заједно са више НН припадника исте јединице, кршећи правила међународног права за време немеђународног оружаног сукоба који је тада постојао у

Републици Хрватској између снага Југословенске народне армије (ЈНА), са једне стране и хрватских оружаних формација састављених од јединица ЗНГ и Министарства унутрашњих послова (МУП) РХ, са друге стране, противно члану 3 став 1 тачка а) и ц) и члана 4А став 1 III Женевске конвенције о поступању са ратним заробљеницима из 1949. године (“Службени лист ФНРЈ” број 24/50), те члана 4 став 1 и став 2 тачке а), е) и х) Допунског протокола (Протокол II) уз Женевске конвенције од 12.08.1949. године о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба (“Службени лист СФРЈ”, међународни уговори број 16/78), према ратним заробљеницима – војницима на редовном одслужењу војног рока у ЈНА и једном војнику ЈНА, који су претходно положили оружје и предали се, у насељу Ракитје у објекту ЗНГ и МУП РХ, где су потом спроведени, вршио застрашивање, мучење, телесно повређивање, те поступао на нарочито увредљив и понижавајући начин, а у односу на једног војника ЈНА извршио убиство,

на тај начин што је:

у више наврата, у различитим временским интервалима, у просторијама у којима су оштећени боравили, обедовали, као и у подрумским просторијама, оштећеног војника покојног ББ тукао по табанима и по надлактицама, везивао га и претио му пиштољем; оштећеног војника ВВ тукао гуменом палицом, рукама, ногама, називао га четником, псовао га и претио му оружјем; оштећеног војника ГГ тукао пендреком, рукама и ногама, малтретирао га и претио му смрћу, гасио му цигарете по телу и претио му оружјем; оштећеног војника ДД везивао лисицама и тукао пендреком; оштећеног војника ЂЂ везивао лисицама и тукао пендреком и кундаком пушке, шутирао ногама на којима је носио војничке чизме, махао ножем испред очију и претио да ће му извадити очи, те му стављао цев пиштоља у уста; оштећеног војника ЕЕ тукао пендреком и пиштољем, шутирао ногама на којима је носио војничке чизме, стављао му пиштољ на слепоочницу и претио му да ће га убити; оштећеног војника ЖЖ везао лисицама, тукао пендреком по табанима, рукама и леђима, те пиштољем по зубима, стављао му пиштољ у уста и претио да ће га убије; оштећеног војника ЗЗ психички малтретирао, претио му и стављао нож под грло; оштећеног војника ИИ тукао по раменима и леђима, рукама и палицом док није у несвест и шамарао га тако да му је из уха потекла крв, стављао му пиштољ под вилицу са леве и десне стране и за врат, кружио пиштољем и претио му ножем и пиштољем, оштећеног војника ЈЈ ударао по ногама, бутинама и рукама пендреком, рукама и чизмама, оштећеног војника КК тукао пендреком по глави, врату и бутинама, везао га лисицама и тукао по врату, раменима и леђима; оштећеног војника ЛЛ тукао песницом по рукама и грудима, шутирао војничким чизмама, терао да пева хрватске песме, потезао нож на њега, са којег му је уље ушло у око, због чега му се око загнојило; оштећеног војника ЉЉ везао лисицама и ударао пендреком по леђима и табанима, те му прислањао пиштољ на главу; оштећеног војника ММ тукао пендреком, стављао му нож под врат и мокрио по њему; оштећеног војника НН тукао пендреком по рукама и леђима, те оштећеном воднику ЊЊ претио да ће да пуца у њега и друге заробљенике, да ће да их убије, да ће бацити бомбу на њих, које претње је оштећени ЊЊ озбиљно схватио, те је тако повредио телесни интегритет оштећених ИИ, КК, ЖЖ, ЂЂ, ЈЈ, ММ, НН, ЉЉ и ДД, у виду повреда по телу задобијених деловањем тупине механичког оруђа, оштећеног ГГ у

виду опекотина од гашења цигарета по телу и повреда нанетих дејством тупине механичког оруђа, оштећеног ЕЕ у виду прелома ребара, оштећеног ЈЈ у виду повреда ока од уља које се сливало на око, од чега је око букнуло и оштећеног ВВ услед крварења из ушију и руптуре бубне опне у виду мањег пукотинастог расцепа на једном квадранту бубне опне, а проузроковао је и тешке психичке трауме, патње и понижење оштећених, да би, дана 30.09.1991. године, приликом батинања војника ББ, из пиштоља му у главу испалио један хитац, наневши му прострелну рану главе, којој је подлегао на лицу места,

-чиме је извршио кривично дело ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ,

Па суд окривљеног АА, применом наведеног законског прописа и одредби члана 5, 33, 38 и 41 КЗ СРЈ

О С У Ћ У Ј Е

на казну затвора у трајању од **15 (петнаест) година.**

На основу одредбе члана 258 став 4 ЗКП, оштећени се ради остваривања имовинско-правног захтева упућују на парнични поступак.

На основу одредбе члана 265 ЗКП, трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

О б р а з л о ж е њ е

1.Првостепена пресуда, изјављене жалбе, одговор на жалбу и предлог јавног тужиоца Јавног тужилаштва за ратне злочине

Пресудом Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К.По2 бр.12/24 од 13.05.2025. године, окривљени АА оглашен је кривим због извршења кривичног дела ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ и осуђен на казну затвора у трајању од 8 (осам) година. Оштећени су упућени да имовинско-правни захтев остваре у парничном поступку, док је одлучено да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

Против наведене пресуде благовремено су жалбе изјавили:

-јавни тужилац за ратне злочине, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438 став 1 тачка 8 и члана 438 став 2 тачка 2 у вези члана 437 тачка 1 ЗКП и неправилне одлуке о кривичној санкцији, са предлогом да другостепени суд, сходно члану 455 став 1 тачка 3 ЗКП, усвоји жалбу и првостепену пресуду преиначи тако што ће окривљеног АА огласити кривим за све кривично-правне радње за које је

оптужен, уз изрицање казне затвора у висини општег законског максимума прописане за ово кривично дело;

-бранилац окривљеног АА, адвокат Андрија Марковић, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду, након оцене жалбених разлога, исте усвоји, те побијану пресуду у целости преиначи и окривљеног АА ослободи од оптужбе да је извршио предметно кривично дело. Такође, сходно одредби члана 447 став 2 ЗКП-а, бранилац је захтевао да буде обавештен о термину одржавања седнице већа Апелационог суда у Београду, како би истој могао присуствовати.

У одговору на жалбу јавног тужиоца за ратне злочине, изјављену против пресуде Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К.По2 бр.12/24 од 13.05.2025. године, бранилац окривљеног АА, адвокат Андрија Марковић, предложио је да се наведена жалба одбије као неоснована.

Јавни тужилац Јавног тужилаштва за ратне злочине је, поднеском Ктж.бр.7/25 од 02.09.2025. године, предложио да се жалба браниоца окривљеног АА, адвоката Андрије Марковића, изјављена против првостепене пресуде Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К.По2.бр.12/24 од 13.05.2025. године, одбије као неоснована.

Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, дана 25.12.2025. године, одржао је јавну седницу већа, у смислу члана 447 ЗКП, у присуству јавног тужиоца Јавног тужилаштва за ратне злочине Душана Кнежевића и браниоца окривљеног АА, адвоката Андрије Марковића, док је, дана 13.02.2026. године, одлучио да, на основу члана 449 ЗКП, одржи претрес пред другостепеним судом, који је одржан дана 17.04.2026. године, у присуству јавног тужиоца за ратне злочине Снежане Павловић Пејић, пуномоћника оштећених, адвоката Душана Братића, браниоца окривљеног АА, адвоката Андрије Марковића и оштећене ОО, на ком рочишту је испитана оштећена ОО и прочитани су сви релевантни докази изведени на главном претресу пред првостепеним судом, затим налазе и мишљења судског вештака др Кенана Сенохадског за оштећеног АА од 01.09.2021. године, као и судског вештака Милана Куњадића од 30.08.2021. године и допуне и објашњење њихових налаза са главног претреса од 14.11.2023. године, па је након оцене свих изведених доказа и навода из изјављених жалби, одговора на жалбу, а имајући у виду и предлог јавног тужиоца Јавног тужилаштва за ратне злочине, из напред цитираног поднеска, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, дана 17.04.2026. године, донео је одлуку као у изреци пресуде.

2. Разлози за одбијање жалбе браниоца окривљеног АА, адвоката Андрије Марковића

2.1 Истицање битних повреда одредаба кривичног поступка

Жалбом браниоца окривљеног АА, адвоката Андрије Марковића, првостепена пресуда се оспорава због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438 став 1 тачка 11 и став 2 тачка 2 ЗКП, наводећи да је изрека побијане пресуде нејасна и неразумљива, у супротности са доказима изведеним током поступка, при чему су разлози побијане пресуде нејасни и непотпуни.

Међутим, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, супротно напред наведеним жалбеним наводима, налази да је изрека ожалбене пресуде јасна и разумљива, као и да је првостепени суд у односу на радње за које је окривљеног АА огласио кривим, дао јасне и довољно аргументоване разлоге, који у погледу одлучних чињеница не садрже никакве противречности, нити нејасноће.

Наиме, наводи из изјављене жалбе браниоца окривљеног да је изрека ожалбене пресуде нејасна и неразумљива у погледу места извршења кривичног дела, будући да је првостепени суд у изреци ожалбене пресуде навео да је кривично дело извршено у временском периоду од 14.09. до 01.10.1991. године у Загребу, у тадашњој Републици Хрватској (РХ) у саставу бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (СФРЈ), а да је опште позната чињеница да Република Хрватска није била у саставу бивше СФРЈ три месеца пре времена извршења кривичног дела које се окривљеном ставља на терет, јер је међународно призната 25.06.1991. године, нису могли бити прихваћени као основани, будући да је и поред чињенице да је независност прогласила 25. јуна 1991. године, Република Хрватска међународно призната 15. јануара 1992. године, док је 22. маја 1992. године примљена у чланство УН, па је стога, супротно жалбеним наводима, иста у време извршења предметног кривичног дела била у саставу бивше СФРЈ, како то правилно наводи и првостепени суд.

Ни жалбени наводи браниоца окривљеног, којима се указује на постојање битних контрадикторности између исказа сведока оштећених у односу на доказе изведене током главног претреса, нису могли бити прихваћени као основани, о чему ће више речи бити код образлагања жалбе због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

2.2 Истицање погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања

Према оцени Апелационог суда у Београду, Одељења за ратне злочине, неосновано се жалбом браниоца окривљеног АА, адвоката Андрије Марковића, првостепена пресуда оспорава због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, указујући да су искази сведока оштећених у супротности са најрелевантнијим и најобјективнијим доказом у овом поступку и то судско-медицинским вештачењем, које не прихвата било какве узрочно-последичне везе боравка окривљених у логору Ракитје са њиховим здравственим стањем, а које сви оштећени покушавају да повежу са збивањима у Ракитјама, као и да ниједан медицински документ, нити једно вештачење не потврђује наводе изреке ожалбене пресуде у којој се наводи да су оштећени “повреде по телу добили деловањем тупине механичког оруђа”, нити да ова вештачења потврђују друге описане повреде, већ да, супротно закључку суда, ови докази говоре у

прилог томе да се исказима сведока не може дати вера у потпуности.

Најпре, правилно је првостепени суд нашао да је у време које је наведено у изреци, на подручју Републике Хрватске, у току био немеђународни оружани сукоб између са једне стране ЈНА и снага СФРЈ, а са друге стране оружаних снага Републике Хрватске, Збора Народне Гарде и МУП-а Републике Хрватске, који сукоб је имао карактер немеђународног оружаног сукоба, с обзиром да је Република Хрватска у то време била једна од република СФРЈ а која је, како је то већ напред речено, своју независност прогласила 25.јуна 1991. године, али је међународно призната 15.јануара 1992. године, док је 22.маја 1992. године примљена у чланство УН.

Да су оштећени били на одслужењу војног рока, да су након предаје касарне били заробљени у логору у Ракитју, услове у којима су боравили, пребацивање у објект у Селској, као и сама размена, такође током поступка није било спорно и искази оштећених у погледу ових чињеница били су међусобно сагласни и убедљиви и сагласни са писаним доказима.

При томе су сви оштећени наводили да су у логору били изложени батинама, понижењу, увредама и сведочили су о томе шта је ко од њих доживео, као и о томе шта су доживели и како су тучени други оштећени, као и да се међу хрватским стражарима издвајао један о коме су оштећени говорили, кога су упамтили по бруталности, и то је овде окривљени АА.

Правилно је првостепени суд исказе оштећених ВВ, ГГ, ЗЗ, ДД, КК, ИИ, ЛЛ, НН, ММ, ЉЉ, ЋЋ, ЖЖ, ЕЕ, ЈЈ и ЊЊ у погледу наведених радњи прихватио у потпуности као искрене, међусобно сагласне, доследне, при чему су исти описивали и у претходном поступку и на главном претресу како су били тучени и малатретирани они, а и њихови другови. Оштећени су наводили да се све то, батине, вређање, ударци, дешавало у просторијама у којима су боравили, спаваони, на путу до трпезарије, а највише и најчешће у подруму – склоништу, као и да се највише истицао АА - "...", "...", коме су такав надимак дали због акцента, јер је звучао као да је са Косова. Име су сазнали од стражара и чули су како га остали стражари ословљавају, а он је говорио да је са Косова и да се ће осветити јер су Срби. Сви оштећени су описивали да се посебно са оштећеним сада покојним ББ лоше поступало и да је он био на мети стражара, окривљеног АА, који га је најчешће изводио у подрум и враћао видно претученог, што су покушавали да објасне ББ ведром природом и извесним поносом, јер није желео да покаже да му тешко падају батине и услови у којима се налази.

Стога је правилно првостепени суд из исказа оштећених, које је прихватио као истините, утврдио да је окривљени АА у више наврата, у различитим временским интервалима, у просторијама у којима су оштећени боравили, обедовали, као и у подрумским просторијама, предузимао према оштећенима радње, ближе наведене у изреци ожалбене пресуде, и по оцени овога суда, искази оштећених у погледу тога како их је окривљени тукао или предузимао друге радње које су описане у изреци су потпуно јасни, јер сви оштећени у исказима наводе шта су у Ракитју доживели, наводе да су их стражари тукли и малтретирани, вређали и остало, како то правилно наводи и

првостепени суд и да се међу стражарима издвајао један, који је то чинио највише и најупорније и да је то био окривљени кога описују и наводе његов надимак.

Правилно је првостепени суд ценио и исказе оштећених ИИ, ЉЉ и ЖЖ, који су описивали шта су доживели и свако од ове тројице оштећених је наводио да су их тукли стражари, палицама, рукама, ногама и остало, како је наведено, правилно налазећи да се из ових исказа јасно утврђује да је окривљени предузео радње описане у изреци према свакоме од оштећених, како је то првостепени суд утврдио, јер и ова тројица, када описују шта су доживели, издвајају и наводе да је то чинио са осталима један стражар, овде окривљени, кога су и препознали на фотографијама, због чега су и по оцени овога суда њихови искази јасни и за суд из исказа ових оштећених, као и осталих оштећених и изведених доказа, правилно је првостепени суд на јасан и несумњив начин утврдио да је окривљени предузео радње које су описане у изреци.

Искази оштећених у погледу тога како их је окривљени тукао и предузимао друге описане радње, као и да су од тога добили телесне повреде и за овај суд су јасни и убедљиви, због чега их је правилно првостепени суд прихватио у потпуности као истините, будући да су о томе да су поједини оштећени задобили телесне повреде, сведочили други оштећени који су то видели, а да су оштећени имали последице у виду повреда наведених у изреци ожалбене пресуде, правилно је првостепени суд утврдио прихватајући њихове исказе, као и из писаних доказа и медицинске документације у коју је извршен увид и упута за лечење за оштећене ЗЗ, медицинске документације, налаза лекара за ВВ, упутнице за специјалистички преглед и болничко лечење у Војно-санитетској установи од 14.11.1991. године за ЈЛ, са извештајем ВМА – Клиника за очне болести, извештаја Специјалне болнице “Свети вид” за ДД, извештаја Центра за рехабилитацију жртава тортуре од 21.04.2004. године за ЋЋ, медицинске документације за ЋЋ, налаза лекара специјалисте за ЉЉ, лекарског налаза и вештачења судског вештака др Живка Тесле за оштећеног ЉЉ, налаза и мишљења вештака из предмета Другог општинског суда у Београду П.бр.1510/07, вештака др Весне Бућан за оштећеног ЉЉ, док је из пресуда у које је извршен увид утврђено да је оштећеном ЉЉ у парници против туженог Министарства одбране Републике Србије, досуђена нематеријална штета за претрпљене физичке болове, страх, душевне болове због умањења опште животне активности и наружености лаког степена, затим пресуде Првог основног суда у Београду, којом је ЋЋ на терет Министарства одбране досуђена накнада нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због умањења животне активности и пресуде Другог општинског суда у Београду којом је ЋЋ досуђена накнада нематеријалне штете за претрпљене физичке болове и душевне болове због наружења, а на терет Министарства одбране.

При томе, из судско-медицинског вештачења, као и исказа вештака судске медицине са претреса, које је правилно првостепени суд као стручне прихватио, утврђено је да се не може искључити да су оштећени задобили повреде о којима говоре и на начин који описују, али да објективно није могуће установити које су телесне повреде задобили, њихов број, локализацију, врсту, изглед и тежину, јер нема медицинске документације и то за ИИ, ЗЗ, КК, ЖЖ, ЋЋ, ЈЈ, ММ и НН, те да се не може искључити да је оштећени ГГ задобио опекотине од гашења цигарета и повреде нанете

дејством тупине механичког оруђа, да се за оштећеног ВВ не може искључити, на основу доступних података, да је задобио преломе ребара, да се према мишљењу вештака дискусхернија код оштећеног ЈЉ не може узрочно-последично повезати са његовим боравком, повређивањем и обављањем најтежих физичких послова у заробљеништву 1991. године, да се у односу оштећеног ЛЛ не може искључити да је имао повреде ока од уља које се сливало у око, од чега је око букнуло, али да дегенерација мрежњаче десног ока није у узрочно-последичној вези са тиме, да се у односу на кратковидост код оштећеног ДД и промену на мрежњачи ока, наведене повреде не могу узрочно-последично повезати са његовим заробљеништвом, затим да се у односу на оштећеног ВВ, који је навео да је од батина имао крварење из ушију, не може тврдити да је он у току боравка у заробљеништву задобио руптуру бубних опни, али се не може ни искључити да је код њега постојала руптура бубне опне у виду мањег пукотинастог расцепа на једном квадранту бубне опне, да оштећени ЊЊ нема медицинску документацију, а није ни наводио да је тучен. Дакле, по правилној оцени првостепеног суда и вештачењем су потврђени искази оштећених у погледу тога како су тучени и малтретирани, док је околност да нема одговарајуће медицинске документације и по оцени овога суда јасно објашњена у исказима оштећених, који су наводили да нису прегледани када су стигли у Србију и да су се касније неки од њих сами јавили лекару.

Наиме, и за овај суд су неприхватљиви наводи одбране, на шта се и жалбом браниоца окривљеног указује, да се не могу утврдити повреде које су оштећени задобили, јер нема медицинске документације и да је потпуно нелогично да оштећени који описују да су задобили повреде не оду одмах по ослобађању код лекара, јер би, по ставу одбране, да је било повреда, сигурно отишли. Међутим, насупрот овим наводима одбране, правилно је првостепени суд нашао да су искази оштећених у погледу тога да су задобили повреде јасни и искрени, а да на околност што се нису одмах јавили лекару, свакако и по оцени овога суда утиче и чињеница да су после 01.10.1991. године били у објекту у улици Селској 92, где сви наводе да није било ни батина, ни малтретирања, па како је од пребацивања у логор – објекат у Селској до ослобађања и размене 09.11.1991. године, прошло више од месец дана, то је и по оцени овога суда јасно и животно логично да се сви оштећени одмах по размени нису јавили на лекарски преглед, док су се поједини оштећени јавили и предали документацију о обављеном прегледу и у њу је извршен увид, како то првостепени суд и наводи у образложењу ожалбене пресуде. Поред тога, у вештачењу и усменој речи вештака на претресу, које је правилно првостепени суд као стручне прихватио, наведено је да се не може искључити да су оштећени задобили повреде о којима говоре и то на начин како то описују, али да објективно није могуће установити које су телесне повреде задобили, њихов број, локализацију, врсту, изглед и тежину, јер нема медицинске документације.

Стога, насупрот жалбеним наводима браниоца окривљеног, када се искази оштећених који су и по оцени овога суда јасни, доследни, међусобно сагласни, а такође сагласни и са налазом и мишљењем вештака да се не може искључити да су задобили повреде како то описују, то је по оцени овога суда првостепени суд на поуздан начин утврдио да су оштећени задобили описане повреде.

Такође, да су оштећени трпели понижења, патње, имали психичке трауме, правилно је првостепени суд утврдио из њихових исказа када су говорили о томе да су осећали страх, да су од батина имали јаке болове, били понижени због псовки, вређања лично и на националној основи, подсмеха, те да су после ослобађања осећали напетост, имали несаницу, психичке сметње, а неки се касније јавили лекару и лечили се, што је у потпуности потврђено налазом и мишљењем вештака др Снежане Ђорђевић, која је навела да је код оштећених, иако немају медицинску документацију, непосредно након искуства заробљавања и психофизичког малтретмана дошло до актуелне реакције на стрес, након ког није дошло до структурације психичких поремећаја дужег трајања, да је у условима у којима су се налазили код оштећених дошло до развоја интензивног страха за сопствени живот, а код неких од оштећених и каснијих последица у виду несанице или слабог спавања, нервозе, напетости и другог.

Да је све радње описане у изреци, и то ударање палицом, кундаком, шамарање, шутирање, претње пиштољем, ножем и остало, над оштећенима вршио стражар АА, кога су они звали “...” и “...”, због карактеристичног нагласка, правилно је првостепени суд утврдио из међусобно сагласних исказа оштећених, којима је у потпуности поверовао, као и из записника о препознавању фотографије из фото албума, где је већина оштећених указала на фотографију на којој се налази окривљени и навели да се ради управо о ..., ..., АА, чије су име чули од других стражара или чули како га ословљавају.

Такође, за ..., ... АА сви оштећени наводе да је био стражар, описују како је био обучен и које је оружје носио, како су чули његово име и да се ради о оном стражару који је убио ББ, а што произлази и из писане документације и то пресуда које су донете у Хрватској, у које је извршен увид и у којима се поступак против окривљеног водио због убиства покојног ББ, при чему је извршен увид и у видео запис који се налази на ЦД-у на коме је окривљени, из којих доказа, као и писаних доказа и то извода из матичне књиге рођених, извода из књиге држављанства, података о пребивалишту је поуздано првостепени суд утврдио да се ради о окривљеном АА, који је био припадник хрватских оружаних снага у немеђународном оружаном сукобу који се водио између, с једне стране снага ЈНА и с друге стране оружаних снага Републике Хрватске – Збора народне гарде.

Чињеница да неки од оштећених нису могли да опишу, нити препознају међу лицима са фотографија окривљеног АА, иако су о њему говорили, без утицаја је, будући да је и за овај суд у потпуности прихватљиво објашњење оштећених да је прошло доста времена од догађаја, да су били окренути ка зиду када су добијали батине, да су били уплашени и по оцени овога суда из свих напред наведених и прихваћених доказа правилно је првостепени суд на поуздан начин утврдио да је управо окривљени АА предузео радње описане у изреци првостепене пресуде.

3.Разлози за усвајање жалбе јавног тужиоца Јавног тужилаштва за ратне злочине

- *ne bis in idem* -

Прецизираном оптужницом јавног тужиоца за ратне злочине Кт.бр.3/22 од 26.03.2025. године, окривљеном АА, поред радњи за које је првостепеном пресудом оглашен кривим, стављено је на терет да је у односу на војника, покојног ББ, извршио убиство.

Међутим, првостепени суд окривљеног АА није осудио за убиство покојног АА, јер се поводом истог догађаја против њега већ водио поступак у Републици Хрватској и донета је правноснажна пресуде, па како се ради о пресуђеној ствари, то је ове радње изоставио из изреке пресуде.

Наиме, првостепени суд је извршио увид у пресуду Жупанијског суда у граду Загребу IX-K-70/97 од 23.12.1997. године, из које пресуде је утврђено да је окривљени АА ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело против живота и тела убојством, описано и кажњиво по члану 34 став 1 КЗ РХ у вези са чланом 7 став 1 ОКЗ РХ, на основу члана 91 став 1 у вези члана 87 став 2 тачка 1 до 6 и 7 ЗКП, налазећи да је исто извршено у нужној одбрани, а која пресуда је потврђена пресудом Врховног суда Републике Хрватске у Загребу Кж 167/98-9 од 10.01.2021. године.

Према налажењу првостепеног суда, између правноснажне пресуде која је донета у Републици Хрватској и радњи које се односе на убиство покојног ББ, а које су окривљеном стављене на терет оптужницом у овом поступку, постоји чињенични идентитет, што је било одлучно за закључивање да се у том делу ради о пресуђеној ствари. Првостепени суд се у наведеном делу позива на принцип *ne bis in idem*, па у том смислу наводи да је Република Србија са Републиком Хрватском закључила уговор о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима 1997. године, те цитира члан 30 предметног уговора, као и члан 4 Законика о кривичном поступку, који регулише институт *ne bis in idem*, те одредбу члана 34 Устава Републике Србије, уз извођење закључка да се, имајући у виду досадашњу праксу у односима са Републиком Хрватском, не може поново судити окривљеном за дело због кога је ослобођен правноснажном пресудом у Републици Хрватској, те да ни Устав Републике Србије, ни Законик о кривичном поступку, не праве разлику између пресуде коју је донео домаћи или страни суд или поступка који се води у страни држави због истог дела, као и да су Република Србија и Република Хрватска потписнице Европске конвенције о преносу поступака у кривичним стварима, уз цитирање члана 35 став 1 тачка (а), који регулише институт *ne bis in idem*, па имајући у виду наведене међународно-правне акте и којима су државе уговорнице предвиделе проширења важења начела *ne bis in idem*, то би, према оцени првостепеног суда, у конкретном случају, када је по питању убиства покојног ББ на територији садашње Републике Хрватске, већ донета правноснажна пресуде у Републици Хрватској, поновно суђење у овом поступку било супротно и начелу *ne bis in idem*, а да би исто било и у супротности са разлозима правичности и правне сигурности.

Међутим, према налажењу Апелационог суда у Београду, Одељења за ратне злочине, како се то основано истиче жалбом јавног тужиоца за ратне злочине,

погрешно се првостепени суд позива на уговор о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима између Републике Србије (тј. Савезне Републике Југославије) и Републике Хрватске из 1997. године, будући да се предметни уговор између осталог примењује у ситуацији када државе уговорнице једна другој, на захтев, а под условима и на начин предвиђен овим уговором, уступају кривично гоњење, што у конкретном кривичном предмету није случај, односно не ради се о замолници код које постоји држава молиља и замољена држава, већ домаћи орган гоњења од почетка води овај кривични поступак.

Такође, основано се у жалби јавног тужиоца за ратне злочине указује на одредбу члана 4 Протокола 7 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, која гласи да се никоме не може поново судити, нити се може поново казнити у кривичном поступку у надлежности исте државе за дело због кога је већ био правноснажно ослобођен или осуђен у складу са законом и кривичним поступком те државе, а који члан се не може ставити ван снаге на основу члана 15 Конвенције, којим су иначе прописана одступања у ванредним околностима. Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода са додатним протоколима, са изменама и допунама, ратификована је од стране наше државе “Службени лист СЦГ-Међународни уговори” број 9/03, 5/05 и 7/05-исправка и “Службени гласник РС-Међународни уговори” број 12/10 и 10/15. Цитирана одредба члана 4 Протокола 7 уз Европску конвенцију о људским правима односи се на кривични поступак у надлежности исте државе, тј. односи се само на судове у истој земљи, а у конкретном случају окривљени Бранко Тунић процесуиран је пред судовима у две различите државе, и то у Републици Хрватској и Републици Србији. С тим у вези, не могу се прихватити наводи првостепеног суда за непримењивање цитиране одредбе члана 4 Протокола 7 уз Европску конвенцију о људским правима позивањем на Законик о кривичном поступку, који регулише процесно право, односно кривични поступак у Републици Србији, као ни на Устав Републике Србије, који је највиши општи правни акт у систему општих правних аката једне државе и који уређује најбитније односе у држави, а пре свега саму државну организацију и овлашћење држаних органа, у чијем члану 16 став 2 је прописано да су опште прихваћена правила међународног права и потврђени међународни уговори састави део правног поретка Републике Србије и непосредно се примењују.

По оцени овога суда, неприхватљиво је позивање првостепеног суда на одредбу члана 35 став 1 тачка (а) Европске конвенције о преносу поступака у кривичним стварима, имајући на уму да ова конвенција није примењива на овај случај. Наиме, наведена конвенција се примењује на ситуације у којима је дошло до преноса поступка између различитих јурисдикција, док се у конкретном случају поступак водио у две различите јурисдикције, независно један од другог.

Имајући у виду све наведено, овај суд налази да је у погледу радњи које се окривљеном АА стављају на терет, а које се односе на убиство војника ЈНА, покојног ББ, и поред чињенице да је за наведене радње овај окривљени правноснажно ослобођен од оптужбе пресудом суда у Републици Хрватској, могуће суђење у Републици Србији, чиме није повређено начело *ne bis in idem*, будући да се према

одредби члана 4 Протокола 7 уз Европску конвенцију о људским правима, ово начело односи само на домаће судове и има само национални значај. Ово посебно при чињеници да Република Хрватска није потписница Конвенције о међународном важењу кривичних пресуда, па самим тим пресуда донета у Републици Хрватској не везује ниједну државу, па ни Републику Србију, у погледу начела *ne bis in idem*.

- радња убиства оштећеног покојног ББ -

Утврђујући чињенично стање у погледу радње убиства оштећеног покојног ББ, овај суд је у доказном поступку саслушао сведока оштећену ОО, а такође је ценио и све остале доказе изведене током првостепеног поступка и то исказе саслушаних оштећених, прочитане писане доказе, као и налазе и мишљења судских вештака и њихова изјашњења на главном претресу.

Сведок оштећена ОО, на записнику о испитивању сведока пред ТРЗ КТНИ.бр.1/17 од 12.05.2017. године и на претресу пред првостепеним судом од 18.11.2022. године, а при којим исказима је остала и на претресу пред другостепеним судом, навела је да је ... оштећеног покојног ББ, да је ... био редован војник, 1991. године, мартовска класа, да је прво био у Љубљани, а онда је крајем августа прекомандован у Хрватску, што је, како су сазнали, било складиште муниције, а о томе је он писао у једном писму којим се јавио. Пре него што је заробљен, послао је једно или два писма, једном је успео да се јави тетци у Сарајево и рекао да је добро, да јави породици, а можда 10-ак, 15 дана касније сазнали су да је настрадао. Зна да је убијен 30. септембра, а породица је за то сазнала 04. октобра, док је сахрањен 05. октобра у ... Информације о томе како је ... страдао добили су од другова, војника који су били са њим. Када су родитељи били код ГГ, он им је рекао да су мучени, да су их тукли, да су им претили оружјем, да су имали обичај пиштољем да им иду око главе, око уста, око срца, да су их водили везане по неколико пута на тортуру, на мучење у подрум. Рекли су да је било мало стражара који их нису мучили, а да је најгори био неки муслиман, албанац. Његово ратно име је било АА, тако су га сви знали. Зна да је он тукао ... по табанима, по подлактицама, да га је везивао, да му је претио, да је претио пиштољем, не само њему, већ свима. ... је страдао од једног метка који му је прошао изнад уста и изашао је на кичму. По њиховим сазнањима, то је урадио АА, који је пуцао из пиштоља.

Сведок оштећена ОО, на претресу 18.11.2022. године, навела је да је ... ББ 22. маја, те године када је страдао, напунио 20. година, да је био у војсци у Словенији, да су били код њега на заклетви, а после тога се јавио из Хрватске, из складишта оружја и рекао да су их тамо одвели преко ноћи. Набавила је број касарне и могли су да зову и пишу. Када је почело превирање, одједном као да су нестали. Није ништа знала, ишла је у Црвени крст, распитивала се. Сећа се, петак је био, радила је и њена сменовађа је дошла и рекла је "... ево ... и ... су ти дошли", потрчала је, када је пришла питала је ... "Где је ...", а он је рекао "Немамо ... више". Одвезли су је кући, добила је инјекције, када су довели тело тражила је да га унесу у кућу последњи пут. Сутрадан 05.октобра, пре сахране, телефоном је позвао неки дечко из Македоније, питао је да ли је ББ стигао

кући. Рекла је да је погинуо, да је тога дана сахрана. Два, три дана после сахране, она је са ..., ... и ... отишла у ... код дечка који је са ББ био у војсци и он им је причао о тортурама, како су их везивали, изували им патике и тукли их по табанима, да су их стално тукли. Рекао је да су одвојили Србе и Црногорце, Македонце, нису смели да разговарају, мислили су да су стављени прислушкивачи. Када је ББ последњи пут био у подруму рекао је “Боље да ме убију него овако да ме муче”. После сахране сведокињина ..., која је радила на ВМА, средила је са доктором да се обави есхумација и онда јој је рекла да је ББ убијен, да му је метак прошао кроз уста, да му је пресечен био вратни пршљен. ... јој је такође рекла да су га прегледали у Загребу и да су рекли да је кроз уста пуцано, а да је др ... са ВМА рекао исто. Један дечко им је рекао да је ББ убио ... кога су звали “...”. Војници који су били са њим кажу да се чуо пуцањ и да су повикали “ББ, ББ”. О ББ смрти обавестили су их из Кикиндске касарне, а један дечко из Црне Горе, који је био заробљен, донео је ББ ствари. Навела је да ББ никада није испољавао своја националистичка осећања јер је ..., ..., из мешовитог брака, као и да се изјашњавао као Југословен.

Сведок оштећени ГГ, на записнику о саслушању сведока Војног суда Ки.бр.1927/92 од 23.02.1994. године, навео је да је дошао на одслужење војног рока 16.03.1991. године у Бихаћ, да је потом прекомандован 18.05.1991. године у касарну Боронгај – Загреб, а 11.05.1991. године је одкомандован у касарну у Пречецу код Иванић Града, у касарну у којој се налазило складиште муниције и наоружања. Средином јуна 1991. године у ову касарну је дошло 5-6 војника из Словеније, међу којима је био и покојни ББ, који је био изванредан друг, благе и веселе нарави, дружељубив и омиљен међу свима. Све до предаје касарне су се дружили и ББ му је остао у најлепшем сећању. Након предаје, официри су остали у касарни, а војнике су МУП-овци одвели у предграђе Загреба, Ракитје, у Центар за обуку МУП-а Хрватске, да су у том центру после два-три дана издвојили у посебној просторији Србе, било је педесетак војника, међу њима је био и покојни ББ. Ту су их припадници МУП мучили и тукли пендрецима, рукама и ногама и малтретирали на разне начине и претили смрћу. Међу њима се издвајао један за кога због изговора мисли да је ..., да је имао око 40 година, мањег раста, црномањаст, да су га звали АА. Једном приликом у собу је ушло неколико МУП-оваца, један од њих висок, плав и мршав, причао је о праведности њихове борбе, на шта се ББ само смешкао, што је овај војник приметио, пришао је ББ и ударио га песницом у лице. Када је завршио причу, одвео је АББА до врата собе и ту га је песницом опет ударио и бацио на под. Потом су ББ извели из собе и вратили га после неких пола сата. Када се вратио причао им је да су га тукли и малтретирали. Сутрадан, негде око 11,00 сати, у собу су ушли АА са још двојицом Хрвата и рекао је покојном ББ да изађе из собе. Након тога покојни ББ се није враћао у собу. Интересовали су се преко неких чувара шта је са њим. Рекли су им да је ББ дошла посета и да је отишао кући, што он није веровао, па је молио једног старешину високог ранга, који је необично био добар према њима, да му каже истину и он му је рекао да је ББ убијен, да га је убио ..., кога су Хрвати звали АА, иако се другачије зове.

На записнику о испитивању сведока пред Тужилаштвом за ратне злочине КТНИ број 1/17 од 12.06.2017. године, оштећени ГГ навео је да су стражали из собе где је он био почели да изводе једног по једног, да су и њега једном извели, зна да је то било 17-

ог дана заробљеништва, када га је у подрум одвео АА, ..., причао је да су Срби повредили његову ћерку и да ће се осветити. АА је био висок око 1,70, смеђ и имао је коврцаву косу. Стражали су имали маскирне униформе, док су им панталоне биле црне. Поред АА у подрум га је водио и један брадоња, не зна да ли је Хрват или Муслиман. Заједно са њим су одведени и ББ из ... и ВВ. У подруму су им одмах ставили лисице на леђа, питали их да ли су четници. Иако је говорио да нису, стражали су почели да их шамарају, један је био на вратима, а други ударао. Покушавали су да их шутирају по стомаку, а онда су морали да потрбушке легну на под, па су их тукли пендрецима по целом телу. Све је трајало око пола сата. Гасили су му цигарете и у пределу струка има ожиљке. У подруму им је ... стављао пиштољ на чело, говорио је да је Шиптар и да ће се осветити Србима. Њега и ВВ су повели у собу, ББ је остао. Чуо је пуцањ. Зна да је стражар ... остао са ББ, а да је њих повео стражар са брадом. Када је зачуо пуцањ, окренуо се и видео да је ББ пао. ВВ и њега одвели су у собу, после су их терали да чисте и да рибају. Пронашли су и кржаве чаршафе. После је дошао стражар који је у подруму био на вратима и рекао му да се спаси како зна, јер је он следећи.

На главном претресу, дана 16.01.2023. године, овај оштећени остао је код ранијих исказа, при чему је навео да су их у Ракитију тукли и малтретирали, да су ББ тукли, да су њих тројица били у подруму, он, ББ и ВВ, при чему не зна да ли ВВ или ЕЕ и да су сву тројицу тукли наизменично. Када је ББ настрадао њих су из подрума повели горе, прво су повели ВВ, када се он попео степеницама, повели су сведока и тада је чуо пуцањ. Окренуо се и видео је ББ и крв на њему поред носа, испод ока. Тада га је стражар који га је изводио одгурнуо, само што није пао. Навео је да зна ко је ЖЖ, да мисли да он лаже да је био са ББ и да он није био у соби са њима. Појаснио је да је била на челу и по једна са десне и леве стране те собе. У једној су били Срби, а у соби са десне стране Македонци и Роми, а са леве стране официри. ЖЖ је био са њим у касарни, али није био у подруму никада. ЖЖ је био са ММ у соби десно, док је оштећени покојни ББ био са сведоком у соби. Навео је да, када су њих тројицу, међу којима и покојног ББ, водили у подрум, наизменично су тучени, тукао их је АА и још двојица, ишли су редом и ударали, па су се после мењали, сведоку је АА гасио цигарете на леђима, претио им је оружјем, свима је стављао пиштољ на чело, АА нико од њих није нападао, ни покушавао да му отме оружје, то нису ни могли, јер су били везани, па то није покушавао ни ББ јер је био везан и претучен. Навео је да је чуо пуцањ, видео да је ББ крвав, али то није никоме рекао, већ је позвао кумове телефоном и они су га одатле извели. Када су га остали питали за ББ, рекао је да је ББ отишао, остали су питали како, а он је рекао "ће да видимо", јер је био уплашен, тресао се и није никоме рекао шта је видео, а после су сви сазнали.

Када му је бранилац предочио да је поводом овог догађаја у изјави пред војним судом рекао да је од једног чувара чуо да је ББ убијен, а да је након тога рекао да је видео ББ леш, сведок оштећени ГГ навео је да то није лепо заведено, да је свуда исто говорио.

Сведок оштећени ЕЕ у исказу датом на записнику о испитивању сведока пред Тужилаштвом за ратне злочине КТНИ.бр.1/17 од 26.09.2017. године, навео је да је 15.марта 1991. године отишао на одслужење војног рока у Бихаћ, где је завршио обуку

и био је интендант, а одатле у прекоманду за Боронгај у Хрватској, где је био 15-20 дана и одатле је одкомандован у Пречец, Иванић Град, на обезбеђењу магацина муниције. Тамо су га и заробили септембра месеца. Било их је 35 у касарни када су их септембра месеца опколиле “Зенге” и тада су се, да не би било жртава, договорили са капетаном РР и предали. Хрвати су их заробили и аутобусима одвезли у Ракитје. Пописали су их и речено је да ће их пустити. Остало је тридесетак Срба и сви су били у једној просторији. Били су смештени у подруму и собици од 30м2. Од војника се сећа ББ који је убијен, ЂЂ, ЈЈ, ГГ. Док су боравили у логору било је провокација да су четници и водили су их у подрум и тукли. Тукли су и њега. Долазило је по три, четири стражара и водили су их у подрум, њега, ЈЈ, покојног ББ, испитивали су га да ли је четник и ударали пендрецима и шутирали, од чега је пао. Ударали су га и песницама по ребрима. Мисли да је имао преломе ребара на обе стране по три, четири. Не зна имена стражара, осим АА, који му је једном ставио пиштољ 7,62 на слепоочницу и претио да ће да га убије и закоље, па је онда била нека расправа и одатле је пуцао у ББ и убио га. Расправа је била између АА и његових, није у оном страху ни видео, ни знао и у секунди се само чуло и убили су ББ, убио га је АА који је имао албански нагласак. Погодио га је у слепоочницу, пуцао је са раздаљине од 2 метра. ББ ништа није АА рекао, нити га је нападао, али их је гледао. Када су убили ББ, био је ту и ЈЈ или ГГ, па су их вратили у собу. Прво су их вратили у собу, а након пола сата су их вратили доле и тела више није било. После је чуо преко рођака који је био ББ комшија да је ББ сахрањен у ... Чуо је да се причало да је погинуо у борби, али то није тачно.

На главном претресу је навео да је био у подруму када се десило убиство, јер су њега, ББ и ЈЈ тамо одвела тројица-четворица стражара и почели су да их малтретирају, тукли су их пендрецима, пиштољима, шутирали ногама на којима су биле чизме. Покојног ББ су завалили на земљу, било је то тако страшно да је окренуо главу. Тада је зачуо пуцањ. Више ништа не зна. Извели су га напоље. Сведок је после морао да очисти крв, али се све време бојао да не убију ЈЈ и њега, стражаре није смео ни да гледа. Остао је при исказу из истраге да му је АА пиштољ ставио на слепоочницу и претио да ће га убити и заклати, јер је говорио да су они четници. Тако је и пиштољ са сведокове слепоочнице пренео на ББ и убио га. АА је некада говорио албански, некада хрватски. Чули су га, али нису добро увек и разумели. Не сећа се ЖЖ, не зна да ли је он био у подруму. Сведок за себе наводи да је био у подруму и да су га истерали напоље када је опалило. Били су у истој просторији када је ББ убијен, а након тога су их спустили да чисте подрум, чистили су водом, цогерима и плахтама, у подруму је било светла, која су им упалили када су чистили после убиства, али када су их тукли није било светла.

Сведок оштећени ЖЖ, на записнику о саслушању сведока Војног суда Ки.бр.1927/92 од 12.11.1993. године, навео је да је познавао покојног ББ, јер су заједно служили војни рок, најпре у Касарни “Шентил” у Љубљани, а након три месеца су прекомандовани у Иванић Град, да се са ББ дружио и да му је био један од бољих другова. Када су почели догађаји у Хрватској, припадници МУП Хрватске су их разоружали у касарни и одвезли их у Логор “Ракитје” код Загреба. Прво су сви били заједно, а након пар дана су их раздвојили, тако што су у једној соби били Срби и Црногорци, а у другим собама остали. Групу у којој је он био нису малтретирали. Са

групом у којој су били Срби и Црногорци нису се посебно дружили, али су се са појединцима виђали. Крајем септембра, два или три дана пре него што су требали да буду размењени и пребачени на друго место, позвали су га да чисти склониште које се налазило у подруму зграде у којој су били смештени. Довели су и ББ и дали им по метлу да чисте. Са њима су били и двојица припадника ЗНГ, стражари који су их чували за то време и који су имали пушке и пиштоље. Један од њих је био нижи, црн, тршаве косе и био је ..., чуо је да је говорио на албанском језику, био је стар око 40 година, али не зна како се зове. Други стражар је био млађи и виши од ..., имао је црну, дужу косу и по говору је закључио да је из Босне, али му не зна име. Док су ББ и он чистили склониште у којем су били опушци од цигарета, видео је да је ББ дошао до ... и покушао да му узме пушку. Не зна да ли је то урадио намерно или из шале. Након тога је ... одгурнуо ББ и ББ је пао, затим се подигао и поново су почели да чисте. Убрзо затим је видео да је ББ поново покушао да узме пушку ... Тада му је ... савио руку, извадио пиштољ из футроле и пуцао му у главу. Не може да се изјасни да ли је пуцао спреда или у потиљак. Убрзо су дошли други припадници ЗНГ, разоружали ... и некуда га одвели. Одвели су и сведока. Навео је да је видео када је ББ кренуо руком према том ..., према његовој пушци, која се налазила десно и на основу тога закључио да је ББ хтео да му узме пушку. Не зна да ли је ББ то стварно хтео или је тако изгледало. Док су чистили ББ није ништа причао. Када је ... из пиштоља у главу погодио ББ, он је пао. Мисли да је одмах био мртав. Два дана након овог догађаја сведок је позван на разговор и дао је изјаву како је дошло до овог догађаја.

У исказу на записнику о испитивању сведока пред ТРЗ КТНИ.бр. 1/17 од 15.06.2017. године, овај сведок оштећени навео је да је ББ убио тај ... или ..., не зна тачно име, да су после тога сведока одвели у неку собицу два са два и по метра, да га је тај који је убио ББ тукао највише, пендреком и поготово по табанима, понекад и по леђима. Навео је да су га четири пута изводили док је био у логору и да је три пута добио батине, увек на исти начин. Када су га затворили у ту собицу, након убиства, дошла су четворица, тукли га и запретили.

На главном претресу, дана 23.03.2023. године, навео је да остаје код раније изјаве код ТРЗ, јер је у Војном суду био приморан да да нетачну изјаву, претили су му да ће га заклати. Био је једини Ром, претили су му и тукли га јер није отишао са другим Ромима, па су њега и тог дечка спустили у подрум. Тукао га је један стражар, а тог дечка је тукао ... и претио да ће да их обојицу убије и стављао им пиштољ уста. Тако је и убио дечка, а сведоку је запретио да сведочи како га је дечко напао. Навео је да је ... репетирао и из пиштоља убио дечка, а претходно га је пиштољем ударао по зубима, а сведоку је ... рекао: "Немој случајно да си рекао да сам пуцао или нешто, него кажи да је он пошао на мене". ... је био веома агресиван, долазио је пијан, псовао, претио. Мисли да је његово име ... или ..., то је име чуо на суђењу у Загребу. Када је ББ убијен у просторији су били само сведок и ББ и два стражара. Након што му је предочено да је сведок оштећени ГГ рекао "Био сам са ББ доле у подруму када је убијен. Са нама је био још један војник, да ли ВВ или ЕЕ, нисам сигуран, ЖЖ тада није био", сведок је навео да то није тачно. Када му је предочено да је ГГ рекао да ЖЖ није био са њима у соби, већ да је био у другој спаваони, сведок је навео да није био у подруму када су први пут тукли ББ, а да су сами били када је ББ убијен. Тај ... или ... био је мали, метар и 50-60,

низак, једино он је имао поштољ, а овај други је имао само палицу и пендрек. Када је убијен ББ пуцањ се чуо, па су други стражари одвели овог што је пуцао, ставили му лисице и разоружали га, а сведока су одвезли и рекли му да мора да каже да је ББ напао стражара да не би “отишао” и он. Наводи да га је стражар ударао пиштољем по зубима. ББ и он нису могли да се супротставе јер су били везани.

Сведок оштећени ВВ, у погледу убиства оштећеног покојног ББ, навео је да му је један стражар рекао да је ББ убио ..., за кога објашњава да су га прво звали ..., а после ..., да мисли да му је име АА и да је имао специфичан нагласак. Објаснио је да је био црн, мален, нижег раста, можда десетак година старији од заробљеника, дакле око 30 година, а за презиме АА је накнадно сазнао са интернета и приликом показивања фотографија и из истражних радњи 2017. године.

Сведок оштећени ЗЗ, у погледу убиства оштећеног покојног ББ, навео је да су септембра месеца 1991. године, не сећа се датума, поподне, позвали да изађе из собе покојни ББ и одвели га и он се после тога није вратио. Извео га је један стражар, мисли да су га звали АА, низак, коврцаве косе, имао је око 40 година, по говору претпоставља да је ... или Сутрадан им је стражар рекао да је ББ отишао кући, али у лименом сандуку. Чули су да је ББ малтретиран, тучен и на крају убијен, а да је стражар АА био најагресивнији и причало се да је он убио ББ.

Сведок оштећени ДД, у погледу убиства оштећеног покојног ББ, навео је да су ББ још првог дана, 15. септембра, одвели у подрум где су га везали лисицама, а затим су га тукли ногама, рукама и палицама, као и кундацима од пушака и претили су му ножем и пиштољем да ће га убити. Касније су почели све више да га туку. Негде 24. и 25.09.1991. године, ББ су вратили у собу у врло лошем стању, није могао да хода, цело тело му је било у модрицама и ранама. Сутрадан су по њега дошли 4-5 припадника ЗНГ и одвели га у подрум где је добио батине. Од једног стражара, припадника ЗНГ, који је био родом из Босне, сазнао је да су ББ пиштољем убили у подруму у главу, односно у врат. ББ су ноћима тукли, причали су да га је тукао АА, а после једне ноћи, увече се у соби чуо пуцањ, неко је дошао и рекао да је убијен ББ и рекао му да је ББ убио неко од њихових заповедника.

Сведок оштећени КК, у погледу убиства оштећеног покојног ББ, навео је да је ББ био његов “генац”, “новембарац”, војник ЈНА, да су у подрум водили обојицу стражари АА и ... и тукли, поготово ББ, који није испуштао ни глас, нити пружао отпор, али никада није давао на себе. АА их је везивао лисицама, вршио тортуру, био је оличење зла. ... је пар пута АА скренуо пажњу, рекао му да се смири, али АА је говорио да су они четници. Једном су њега и ББ одвели ноћу у подрум, сведока су вратили, а ББ је остао. Тада га је последњи пут видео. Сутрадан је сведоку пришао ... и рекао му тужно, у поверењу, да је ББ настрадао, а такође му је рекао да је АА тукао ББ и убио га пуцњем из “Шкорпиона”, да му је пуцано у грло и да је погођен негде изнад врата.

Сведок оштећени ЛЛ, у погледу убиства оштећеног покојног ББ, навео је да су их водили у подрум и малтретирали, тукли песницама, шутирали ногама обувеним у чизме, да су једне ноћи у подрум водили сведока, затим ВВ и покојног ББ, да се ББ

никада није вратио, питали су за њега и један стражар који је био добар према њима рекао је да је ББ убијен, али да о томе не смеју да причају, а после су сазнали да је ББ убио АА, кога су звали ...

Сведок оштећени ЛЈЛ, у погледу убиства оштећеног покојног ББ, навео је да је за његово страдање чуо од другова из спаваоне. Навео је да је међу стражарима био његов наводни земљак, кога су звали ..., који их је највише тукао, да су им везивали руке лисицама, тукли пендрецима, обарали на под, шутирали, да су у подрум најчешће водили ББ. Стражар кога су звали “...” је сведоку претио пиштољем, наслонио му је пиштољ на слепоочницу и рекао да ће пуцати ако му не каже ко су међу војницима четници. Када је ББ одведен и убијен не зна ко је био са њим, али наводно је ББ некога попреко погледао и овај му је пуцао у главу.

Сведок оштећени ЂЂ, у погледу убиства оштећеног ББ, навео је да зна да је страдао ББ из ..., да су највероватније и њега тукли, да мисли да је АА, кога су звали “...” убио ББ пуцањем у потиљак, о чему су му други причали и то они који су чистили крв, а није му познато да ли је тада био неко још са њим.

Сведок оштећени ММ, у погледу убиства оштећеног покојног ББ, навео је да су сви стражари тукли заробљене војнике, а да је најгори био ..., који је говорио и албански и македонски и српски, и који је убио ББ, да су сви у соби сазнали за то. Навео је да су тројица, четворица извели ББ, да се ББ није вратио, дошли су у спаваону и рекли да је ББ преминуо.

Сведок оштећени НН, у погледу убиства оштећеног ББ, навео је да га је АА “...” највише тукао, да зна да је ББ био млад, паметан и весео младић из ..., да зна да је био “Ваљда младост та, па можда мало тај, није се он смејао, него тако је мало имао израз лица мало благо дечачки буквално”, а то је стражарима сметало и чим га погледају ударе га. Вероватно је ББ био мало слободнији, храбрији, на жалост није имао среће. Чули су да је убијен у подруму, то им је рекао стражар ..., а питали су се између себе шта је са ББ, а ... је рекао да је отишао кући у сандуку. Причало се да га је “...” убио. Не зна и није видео ко је ББ одвео у подрум када је убијен.

Сведок оштећени ЊЊ, у погледу убиства оштећеног покојног ББ, навео је да је чуо да је ... убио ББ, али не зна да ли пуцањем или од батина, то му је рекао старији водник који је од војске чуо да је ... одвео ББ и убио га. Стражара о коме говори су звали ... јер је говорио српски са албанским нагласком и који се издвајао од других стражара јер им је претио да ће их побити, бацити бомбу, да може да извуче пиштољ и пуца и они су то схватили озбиљно.

Сведок оштећени ЈЈ, у погледу убиства оштећеног покојног ББ, навео је да је једном сео са ББ, да су их сви гледали, ББ су кренуле сузе и на питање да ли може да издржи само је одмахнуо главом. Молио га је да нађе снаге, ставио му руку на раме да заједно изађу из трпезарије где се све дешавало. Отишли су у спаваону, легли и чекали кога ће да изведу када се погасе светла. Следећег јутра ББ се није појавио у спаваони, кревет је остао празан, сви су знали шта је, није било никаквих коментара. Када су

отишли на доручак питао је куварицу само “ББ?”, а она је одмахнула руком и знао је да више неће видети ББ. Причали су да је ББ убио тај са Косова, касније се испоставило да му је лажно име ... и да је Да је ББ убијен сазнао је прво од КК, а после су сви причали о томе. Зна да су тада са ББ изведена још двојица, али не зна ко. Чуо је да је ББ убијен из пиштоља. Након убиства ББ сазнао је да се ... зове АА, а они су га међу собом звали ... због нагласка. Од стражара је чуо да ББ није могао више да издржи, да је кренуо на ... да га изазове и да себи прекине муке.

Из извода из матичне књиге умрлих за ББ, издатог од града Загреба, Подручни уред Дубрава, под редним бројем ... за годину 1991. од 29.10.1991. године, произлази да је ББ, од оца ..., рођен ... године, преминуо дана 30. рујна (септембра) 1991. године.

Увидом у службену забиљешку СС број 511-18-12/4-35-К-275/91, састављену дана 01.10.1991. године, у ПУ Загреб, Одјел за сузбијање опћег криминалитета, поводом убојства ББ од стране припадника ЗНГ РХ АА, утврђено је да је дана 01.10.1991. године, у Заводу за судску медицину и криминалистику у Загребу, лијечник, обдуцент др ... извршио вањски преглед и обдукцију мртвог тијела ББ и утврдио:

-да је у питању мртво тијело средње ухрањеног мушкарца високог 190 цм. Вањским прегледом утврђено је:

-на 190 цм од разине стопала на десној страни лица 3 цм од десног угла усана, те 9 цм од десне ресице уха, налази се улазна рана промјера 6 мм, лаганог звјездоликог облика, са барутним огаринама промјера 1 цм, те ситним тачкастим барутним тетоважама промјера 6 цм. Контузиони прстен ране лагано је нагњечен. На лијевом колену, у висини 50 цм од разине стопала, уочава се крвни подлијев. На 84 цм од разине стопала на лијевој натколеници са лијеве стране уочава се крвни подлијев промјера 7x4 цм. На 141 цм од разине стопала, те 5 цм од замишљене средишње линије тијела уочава се крвни подлијев промјера око 5 цм. На лијевој страни врата 190 цм од разине стопала, те 3 цм од замишљене средишње линије тијела и лијево, те 7 цм од лијевог уха, налази се рана карактеристична за излаз зрна метка, неправилног троугастиг облика, промјера 12x7 мм. Смер описане ране од десног напријед према лијево натраг, скоро водоравно, али врло мало од доље према горе, разлика улазне и излазне ране је 1 цм. Унутарњим прегледом мртвог тијела утврђује се да улазна рана на десној страни лица пробија кожу, поткожно ткиво, те се наставља у стијелни канал који на свом путу озљеђује десну мандибулу, десни дио језика уз његов крај, ждријело и први вратни краљежак, отприлике по средини, те трга мандибулу спиналис и излази на лијевој страни врата. Када је у питању узрок смрти, констатује се да је смрт насилна, да је настала као последица стријелне ране главе с озљедом десне доње чељусти, базе језика, гркљана и ждријела, те првог вратног краљешка и мождине. Наведено је да је током обдукције фотографиран, да је узета крв ради анализе на алкохол, да су узете тзв. “парафинске рукавице” с руку покојног, као и да је узет силиконски одлијевак с улазне стријелне ране.

Из службене блежнице шефа Одсека за увиђаје ПУ Загреб ТТ, утврђено је да је исти са увиђајном екипом приступио на лице места и фиксирао трагове на лицу места, на основу чега је сачињен записник о очевиду Окружног суда у Загребу, Истражни

центар од 30. рујна (септембра) 1991. године.

Из записника о очевиду Окружног суда у Загребу, Истражног центра број XXVII Kir-1970/91 од 30. рујна (септембра) 1991. године, утврђено је да је да је, дана 30. рујна, у 15,00 сати оперативно дежурство ПУ Загреб обавијештено да је у Образовном центру Збора Народне гарде у Ракитију гардист АА убио заробљеника ББ, да је очевид започет у 16,45 сати, да место догађаја осигурава гардист ЋЋ, да су на мјесту догађаја измјене у томе што је полицајац Народне гарде УУ одузео пиштољ од АА, те извадио метак из лежишта цијеви, а из резервног оквира извадио пет метака, а након дјела је у просторију ушло више гардиста који су се по њој кретали и неко вријеме задржавали. У погледу општих података о месту догађаја наводи се да се образовни центар Збора народне гарде налази у селу Ракитје, Омладинска улица 53, опћина Самобор, а само место догађаја се налази у затвореном простору атомског склоништа, до којег се долази степеницама од главних улазних врата зграде бивше команде, те се стубиштем долази до атомског склоништа у подруму које су у облику слова L. Мања просторија је величине 2,50 x 3,70 м, а из ње се улази у већу просторију која је величине 8,70 x 3,50 м, а зидови склоништа су окречени бијелим вапном, бетонски под има глазуру зелене боје. За време очевиде је дан, међутим простор атомског склоништа осветљен је електричном расвјетом. У погледу података о налазу на месту догађаја констатовано је да се у мању просторију улази кроз отворена врата, а на поду је неколико трагова крви од ђона ципела, с ребрастим узорком. Ти трагови се налазе 1,50 – 2 м од лијевог бочног зида и 33 цм од зида десно од врата. На 3,05 од лијевог бочног зида и 1,06 м од десног зида налази се неколико крвавих фрагмената од ђона војничке чизме. На 1 м од улаза лијево, те 2,30 м од десног бочног зида је неколико трагова крви од војничке чизме, узорак. На 23 цм од десног бочног зида, те 20 цм од улаза је гумб сиво-маслинасте боје од кошуље. На 1,40 м од зида насупрот врата, те 0,40 м од десног бочног зида налази се механичко оштећење површине глазури величине 5 x 10 цм, дужине око 5 мм. На 85 цм од десног бочног зида и 50 цм од зида насупрот врата испод уграђених пластичних посуда за воду налазе се двије петокраке звијезде жуте боје. На 120 цм од десног бочног зида, те 47 цм од зида насупрот врата су на поду четири трага крви површине 10 x 20 цм, у облику капи промјера до 2 цм. Од пластичних посуда за воду уза зид насупрот врата лијево се налазе три столице. На 3,30 м од десног бочног зида, те 80 цм од зида насупрот врата на поду је пројектил који је при врху знатно деформиран – спљоштен са обимним траговима прашине зеленкасте боје. На 4 м од десног бочног зида и 1,26 м од зида насупрот врата на поду је гумб војничке кошуље, СМБ боје. На 4,50 м од десног бочног зида, те 2,50 м од зида насупрот врата на поду је чахура калибра 7,62 мм од пиштоља, а на данцету је карактеристичан траг ударне игле са ознаком PG 1958. На 7,50 м од десног бочног зида, те 1 м од зида насупрот врата је гумб СМБ од кошуље. У погледу описа мртвог тјела наводи се да је у већој просторији затечен у лежећем положају на трбуху мртво тјело, ногама у правцу десног бочног зида на удаљености од 1,10 м, те 1,62 м од зида насупрот врата. Глава је у правцу лијевог бочног зида на 2,90 м од десног бочног зида и 0,90 м од зида насупрот врата. Ноге су састављене, а лијева рука нешто повијена у лакту, те шака усмјерена према бедру, док је десна рука опружена низ тјело. Глава са десним образом додирује о под и у том предјелу је локва свјеже и згужане крви величине 50x80 цм и усмјерена од главе према зиду у дјелу пред врата. Од десног дјела главе према десном бочном зиду је више

прскотина крви, издужених према десном бочном зиду. На тјелу су бјеле тенисице, плаве траперице, војничке СМБ гаће, црвена мајца и СМБ кошуља. На лијевом рукаву кошуље од лакта према рамену се уочава прашњави фрагмент трага Ђона војничке чизме величине 10x20 цм. У хлачама и лијевом цепу је мањи адресар са натписом на корицама У цепу је једна петокрака звјезда за војнички чин и папирнате новчанице 2x10, 1x5 и 1x2 динара. Вањским прегледом затиљно нешто десно се уочава једна рана величине 1x2 цм, ткиво на рубовима ране је извијено према ван. Кредом је на поду обиљежен положај мртвог тјела, а затим је премештено удесно, те се у локви крви непосредно испод главе у близини носа где је тјело раније лежало налази и звјезда петокрака. На десном образу се нађе једна рана округлог облика, промјера око 7мм, чија је околина обилно закрвављена, а након уклањања крви уочи се убилнији траг гаражи око ране, величине 2 – 3 цм. Прегледом мртвог тијела у лежећем положају на леђима види се да је војничка кошуља уредно стављена у хлаче, закопчани сви гумби, а горњи недостаје. На предњој страни је уочен обилнији траг натапања крвљу с предње лијеве стране, а других механичких трагова нема. Мртвачке пјеге слабо изражене по рукама и предњем дијелу тијела. Идентитет покојног утврђен је на основу здравствене војне књижице издане од стране Секретаријата Народне одбране Опћине Кикинда, на име ББ, син ..., рођен ... године у ..., ... Такође је описан осумњичени АА, наведени су његови лични подаци, као и подаци о предузетим мерама, тј. мјесто догађаја је скицирано и фотографисано, са мјеста догађаја изузета је чахура метка, зрно, четири гумба кошуље СМБ, двије звјезде за војничке чинове, звјезда петокрака за капу, а изузет је пиштољ марке “Црвена застава” М57, творнички број ... Ударац је нађен у предњем положају, а у оквиру је 6 метака, те 5 метака који су били у резервном оквиру. Наведено је да је од осумњиченог узета крв и урин због анализе алкохола, те парафинске рукавице, док је мртво тело превезено у Завод за судску медицину и криминалистику, тиме да ће са шака покојног бити узете парафинске рукавице и парафински одљевак ране у предјелу десног образа, док ће са свједоком ЖЖ бити обављен информативни разговор.

Из записника о ексхумацији Војног суда у Београду Кр.бр.189/92 од 16.06.1992. године произлази да је исти састављен дана 16.06.1992. године, од стране истражног судије Војног суда у Београду, поводом ексхумације и идентификације леша ББ, да је лице места фотографисано, те да фотодокументација са налазом и мишљењем специјалисте судске медицине чини саставни део овог записника. Након што је лекар специјалиста судске медицине завршио са прегледом леша приступио је идентификацији истог, након чега је утврдио да је то леш ББ, при чему је идентификацију извршио – утврдио на основу спољашњег налаза, зубног статуса и препознавањем мртвог тела и нађене одеће од стране оца. По завршеној идентификацији леш је поново покопан у исту гробницу.

Из обдукционог записника Института за патологију и судску медицину ВМА С.бр.301, покојног ББ, састављен од стране обдуцента мајора др ... и капетана прве класе др ..., произлази да је смрт насилна и наступила је највероватније услед разорења и прекида кичмене мождине у висини другог вратног пршљена дуж канала прострелине нанесене пројектилом испаљеним из ручног ватреног оружја. Рана у пределу десног образа описана под тачком 3 спољашњег налаза је улазни отвор

прострелине нанешене пројектилом испаљеним из ручног ватреног оружја која се наставља каналом кроз кожу, поткожно ткиво, доњу вилицу, усну дупљу, тело другог вратног пршљена, кичмени канал, поткожно ткиво и завршава се раном у пределу задње стране врата, лево, описаном у тачки 4 спољашњег налаза. Правац канала ране је с десна у лево, спреда уназад и лако на горе. Одређивање даљине са које је испаљен пројектил из ручног ватреног оружја није могуће са сигурношћу утврдити само на основу обдукције, с обзиром на одмакле трулежне промене. У време прегледа леш је био у стању одмакле трулежи.

Из налаза и мишљења судског вештака за област балистике Милана Куњадића од 30.08.2021. године, произлази да у списима предмета нема података да ли је критичном приликом извршен увиђај и да ли су и какви трагови евентуално пронађени, да на основу описа, изгледа и димензија улазне ране на десном образу код ББ није могуће одредити калибар ручног ватреног оружја из којег је испаљен пројектил, да опис улазне ране у пределу десног образа указује да у моменту испаљивања уста цеви ватреног оружја из којег је извршено испаљивање нису била у блиском контакту са образом, да се даљина са које је извршено испаљивање у главу оштећеног не може одредити, јер за то нема елемената и да се, имајући у виду да је правац прострелне ране кроз главу ББ скоро водораван, у моменту задобијања исте он могао налазити у стојећем положају, окренут десним образом према устима цеви ватреног оружја из којег је испаљен пројектил.

На главном претресу одржаном 14.11.2023. године, а након увида у службену забиљешку број 511-18-12/4-35-К-275/91, о вањском прегледу и обдукцији мртвог тијела ББ од 01.10.1991. године, која је извршена од стране проф др ..., службену бележницу шефа Одсека за увиђаје ПУ Загреб ТТ, који је на лицу места фиксирао трагове и записник о очевиду Окружног суда у Загребу – Истражни центар од 30. рујна (септембра) 1991. године, судски вештак Милан Куњадић је кориговао свој основни налаз и мишљење од 30.08.2021. године, на основу нових података, тако што је навео да је критичном приликом употребљен пиштољ калибра 7,62 “Тетејац”, а што је утврдио не на основу ране, већ на основу нових околности када се упознао са записником о очевиду, будући да је на лицу места пронађена чаура калибра 7,62. Такође, није искључио могућност да је тај пројектил након проласка кроз тело ударио у бетон. Што се тиче даљине пуцања, навео је да се, након увида у записник о спољном прегледу леша, може прилично прецизно одредити даљина пуцања и да су приликом испаљивања критичном приликом уста цеви од главе била удаљена око 5 цм, појаснивши да би се, да је више од тога, раширио барутни ореол, а да би, да је било ближе, са 2 можда 3 цм, дошло до далеко већег цепања коже. Такође, ако се узме чињеница да је на тлу нађен удар и да то потиче од удара пројектила, онда мења основни налаз утолико што је оштећени морао да буде у нижем положају од стојећег положаја, значи чучањ или клечањ, да би се остварио правац путање пројектила према тлу, док је разлика од 1 цм у глави, то што, ако се дигне глава канал иде на доле, дакле глава би морала да буде у неком подигнутом положају са брадом, десним образом ка устима цеви, у полузабаченом положају. Навео је да је могуће да је положај пуцача и упуцаног као на фотографијама из налаза и мишљења вештака балистичара Зорице Суботић, на страни 19, слике 10 и 11 налаза, да трагови опредељују који је заиста

могући правац путање, дакле да, уколико из списка узмемо да је оштећење на тлу од пројектила, онда је једино могуће да је оштећени био у нижем положају и да није могуће да се пуца из нижег положаја, а да је удаљен 5 цм од оштећеног. При томе је такође појаснио да је могуће да неко пуца из нижег положаја са дигнутом руком, али само у ситуацији када је оштећени на коленима, а неко из нижег положаја дигне руку и пуца.

Из основног налаза и мишљења судског вештака прим др Кенана Сенохрадског од 01.09.2021. године, произлази да је смрт оштећеног ББ насилна и да је наступила услед разорења и прекида кичмене мождине у висини другог вратног пршљена дуж канала прострелине нанешене пројектилом испаљеним из ручног ватреног оружја, затим, да је прострелна рана главе са улазним отвором у пределу десног образа и каналом кроз кожу, поткожно ткиво, доњу вилицу, усну дупљу, тело другог вратног пршљена, кичмени канал, поткожно ткиво и кожу задње леве стране врата, а да је правац канала ране с десна у лево, спреда уназад и лако на горе.

На главном претресу одржаном 14.11.2023. године, а након увида у службену забиљешку број 511-18-12/4-35-К-275/91, о вањском прегледу и обдукцији мртвог тијела ББ од 01.10.1991. године, која је извршена од стране проф др ..., службену бележницу шефа Одсека за увиђаје ПУ Загреб СС, који је на лицу места фиксирао трагове и записник о очевиду Окружног суда у Загребу – Истражни центар од 30. рујна (септембра) 1991. године, судски вештак прим др Кенан Сенохрадски навео је да се крвни подливи на колену и натколеници, описани у службеној забиљешки, могли да настану или од заживотно задобијених удараца или можда при паду на лево колено. Судски вештак је такође навео да је могуће да оштећени буде у неком од получучећих или чак у клечећем положају, али глава мора да буде на доле, значи мора да буде у односу на тело савијена пут напред и на доле да би добили да је излазна рана у односу на улазну више за 1цм, при чему је указао да глава има огромну могућност ротације и могуће је да је окривљени држао пиштољ у десној руци, а да је глава била окренута на лево. На питање пуномоћника оштећених, адвоката Душана Братића, да је оштећени покојни ББ стајао приликом испаљена пројектила, да ли би траг крви био на другом месту у односу на ово што је засведочено, односно да ли би био на зиду или иза његових леђа, судски вештак се изјаснио да би трагови крви били другачији. Такође је навео да су уста покојног оштећеног делимично или потпуно била отворена и да горња и доња вилица нису биле у загрижају, јер би морало да дође до оштећења зуба, при чему је дозволио могућност да је окривљени устима цеви притискао образ и да је можда управо то био узрок отварања уста.

Ценећи напред наведене исказе сведока оштећених, овај суд је најпре прихватио исказе оштећених ГГ и ЕЕ, дате пред Тужилаштвом за ратне злочине и на главном претресу, који су међусобно сагласни у погледу битних чињеница да их је критичном приликом било тројица, међу којима и оштећени покојни ББ, да су наизменично били тучени, да их је тукао АА и још двојица, да су ишли редом и ударали, па су се после мењали, да им је АА претио оружјем, свима стављао пиштољ на чело, да АА нико од њих није нападао, нити покушавао да му отме оружје. Обојица оштећених наводе да су чули пуцањ, при чему је оштећени ГГ навео да се, када је чуо пуцањ, окренуо и видео

да је ББ пао и да је крвав, док је оштећени ЕЕ навео да му је стражар АА ставио пиштољ 7,62 на слепоочницу и претио да ће га да убије и закоље, да је онда била нека расправа између АА и његових, дакле стражара и одатле је пуцао у ББ и убио га. Такође је навео да су покојног ББ завалили на земљу, да је било толико страшно да је окренуо главу и да је тада зачуо пуцањ. При томе су се оба наведена оштећена изјашњавала о атмосфери у подруму, страху који су осећали критичном приликом, да нису смели да гледају стражаре, да су били прислоњени на зид, па су у том смислу без утицаја наводи оштећеног ГГ да је критичном приликом заједно са њим и покојним ББ у подруму био ВВ, будући да је након тога рекао да је био ВВ, али да не зна да ли ВВ или ЕЕ, из чега очигледно произлази да их је мешао, као ни наводи оштећеног ЕЕ да је критичном приликом заједно са њим и покојним ББ у подруму био ЈЈ, будући да је након тога рекао да, када су убили ББ, био је ту ЈЈ или ГГ. При томе неспорно из исказа оба наведена сведока произлази да их је критичном приликом било тројица, док наведене непрецизности, имајући на уму положај у коме су се налазили, стање страха, као и протек времена од критичног догађаја до давања наведених исказа, не доводи у питање кредибилитет наведених сведока, нити њихове исказе чине нејасним и противуречним.

Стога овај суд није прихватио исказ сведока оштећеног ЖЖ дат на записнику о саслушању сведока Војног суда Ки.бр.1927/92 од 12.11.1993. године, у коме је овај оштећени навео да је био присутан када је ... убио ББ, описујући да је ББ у два наврата покушавао да ... узме пушку, те да му је ... савио руку, извадио пиштољ из футроле и пуцао му у главу.

Наиме, овај сведок је на главном претресу навео да је у Војном суду био приморан да да нетачну изјаву, јер су му претили да ће га заклати, да је био једини Ром и да су му претили и тукли га јер није отишао са другим Ромима, па је стога по оцени овога суда овакав његов исказ очигледно дат у циљу да критичну ситуацију прикаже на начин да је окривљени АА пуцао пиштољем у оштећеног покојног ББ јер га је ББ напао, односно покушао да му узме пушку, при чему ни из једног доказа изведеног током поступка не произлази да је окривљени АА критичном приликом имао и пушку, док из записника о очевиду произлази да је полицајац ЗНГ УУ окривљеном АА приликом очевида одузео пиштољ, извадио метак из лежишта цеви, а из резервног оквира извадио пет метака, из чега произлази да је критичном приликом окривљени АА код себе имао само пиштољ, а не и пушку, која би му свакако, да је имао код себе, била одузета.

Такође, ни исказ овог оштећеног дат пред Тужилаштвом за ратне злочине КТНИ. 1/17 од 15.06.2017. године и на главном претресу, у коме је навео да је критичном приликом био присутан када је тај ..., називајући га пред тужиоцем за ратне злочине ... или ..., убио ББ, као и да су, када је ББ убијен, у просторији били само он и ББ и два стражара, није могао бити прихваћен, будући да је исти оповргнут напред наведеним исказима сведока оштећених ГГ и ЕЕ, који су навели да их је критичном приликом било тројица, при чему је сведок ГГ навео да мисли да ЖЖ лаже да је критичном приликом био са ББ, објашњавајући да оштећени ЖЖ и није био са њима у соби, већ да је исти био у соби са ММ, у којој соби су били Македонци и Роми, док је покојни ББ био са њим у соби.

Стога је овај суд наведене исказе сведока оштећених ГГ и ЕЕ прихватио као јасне, у довољној мери прецизне и у битном међусобно сагласне, при чему су њихови искази потврђени исказима сведока оштећених ВВ, ЗЗ, КК, ЛЛ, ЂЂ, ММ, НН и ЈЈ, који нису били присутни критичном приликом у подруму, али су имали посредна сазнања да је оштећеног покојног ББ убио ... АА, а такође су потврђени и исказима сведока оштећених ОО и ПП, ... и ... оштећеног сада покојног ББ, које су навеле да је покојни ББ убијен 30. септембра 1991. године и да је по њиховим сазнањима, која су добиле од његових другова, војника који су били са њим, ББ убио ... кога су звали АА и то тако што је пуцао из пиштоља који му је прошао изнад уста и изашао на кичму.

При томе је овај суд имао у виду исказ сведока ГГ дат пред војним судом, у коме није помињао да је био присутан када је оштећени покојни ББ убијен, нити је то видео, већ да је од једног чувара чуо да је ББ убијен. Међутим, након што му је предочен овај део исказа, оштећени ГГ навео је да то није лепо заведено и да је свуда исто говорио, па како је његов исказ дат у даљем току поступка, пред Тужилаштвом за ратне злочине и на главном претресу, у битном сагласан са исказом оштећеног ЕЕ, то овај суд његов исказ дат пред Војним судом није прихватио.

Искази напред наведених оштећених, које је овај суд прихватио, потврђени су и писаним доказима које је овај суд у потпуности прихватио, будући да су исти састављени на законит начини, издати од стране надлежних органа, а на које странке нису имале примедбе, а такође су потврђени налазом и мишљењем судског вештака прим др Кенана Сенохладског од 01.09.2021. године, као и изјашњењима овог судског вештака и судског вештака за област балистике Милана Куњадића, са главног претреса одржаног 14.11.2023. године, које је овај суд прихватио као дате у свему по правилима струке и науке, која изјашњења су ови судски вештаци дали након увида у накнадно достављену писану документацију, при чему је судски вештак Милан Куњадић на главном претресу у потпуности кориговао свој основни налаз и мишљење од 30.08.2021. године, будући да приликом давања свог основног налаза и мишљења није имао писану документацију у коју је накнадно извршио увид и из којих доказа је овај суд на несумњив начин утврдио да је окривљени АА критичном приликом, из пиштоља калибра 7,62, из непосредне близине, устима цеви удаљеним од главе оштећеног око 5 цм, пуцао у главу оштећеног ББ, који се налазио у неком од чучећих или клечећих положаја, а што је сагласно исказу оштећеног ЕЕ, који је навео да су покојног ББ завалили на земљу, након чега је чуо пуцањ, а да је смрт насилна и да је наступила услед разорења и прекида кичмене мождине у висини другог вратног пршљена дуж канала прострелине нанешене пројектилом испаљеним из ручног ватреног оружја.

Овај суд је имао на уму противречности у изјашњењима судског вештака прим др Кенана Сенохладског и судског вештака Милана Куњадића, у погледу положаја главе оштећеног у односу на цев пиштоља, али је исто без утицаја, будући да не представља битан елемент кривичног дела за које је окривени оглашен кривим, док из изјашњења оба судска вештака неспорно произлази да је у оштећеног ББ испаљен хитац у главу, да му је нанета прострелна рана, од које је преминуо на лицу места.

Према оцени Апелационог суда у Београду, Одељења за ратне злочине, током овог кривичног поступка и у односу на убиство оштећеног покојног ББ, изведени су докази који задовољавају стандард доказивања ван разумне сумње, односно постојања низа на несумљив начин утврђених чињеница које поткрепљују тврдњу оптужбе да је окривљени АА, поред радњи застрашивања, мучења, телесног повређивања, те поступања на нарочито увредљив и понижавајући начин, извршио и радњу убиства оштећеног покојног ББ.

На основу напред утврђеног чињеничног стања, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, утврдио је да се у радњама окривљеног АА стичу сва битна обележја кривичног дела ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ.

Наиме, окривљени је као припадник хрватских оружаних формација – Збора народне гарде (ЗНГ), над оштећенима, заробљеним војницима ЈНА на редовном одслужењу војног рока и једном војнику ЈНА, који су претходно положили оружје и предали се, у насељу Ракитје, у објекту ЗНГ и МУП РХ, а све током немеђународног оружаног сукоба који се водио између снага Југословенске народне армије (ЈНА), са једне стране и хрватских оружаних формација састављених од јединица ЗНГ и Министарства унутрашњих послова (МУП) РХ, са друге стране, заједно са више НН припадника исте јединице предузимао радње које су наведене у изреци и то вршио застрашивање, мучење, телесно повређивање, те поступао на нарочито увредљив и понижавајући начин, а у односу на једног војника ЈНА извршио убиство, све противно одредбама III Женевске конвенције о поступању са ратним заробљеницима из 1949. године (“Службени лист ФНРЈ” број 24/50), којом је, у члану 4а став 1 предвиђено да су ратни заробљеници, у смислу ове конвенције, лица која су пала под власт непријатеља и то припадници оружаних снага једне стране у сукобу, као и припадници милиција и којом је према члану 3 став 1 тачка а) и ц) предвиђено да се у случају оружаног сукоба који нема карактер међународног сукоба према лицима која не учествују непосредно у непријатељствима, подразумевајући ту и припаднике оружаних снага који су положили оружје и лица онеспособљена за борбу услед болести, лишења слободе или из било којег другог узрока, поступа у свакој прилици човечно, без икакве неповољне дискриминације засноване на раси, боји коже, вери или убеђењу, полу, рођењу или имовном стању или било ком другом сличном мерилу и да су забрањени и забрањују се, у свако доба и на сваком месту, према овим лицима повреде које се наносе животу и телесном интегритету, нарочито све врсте убиства, осакаћења, свирепости и мучења и повреде личног достојанства, нарочито увредљиви и понижавајући поступци. Окривљени је такође поступао и противно одредбама члана 4 став 1 и став 2 тачке а), е) и х) Допунског протокола (Протокол II) уз Женевске конвенције од 12.08.1949. године о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба (“Службени лист СФРЈ”, међународни уговори број 16/78”), којим је у члану 4 загарантован хумани поступак и којим је забрањено насиље над животом, здрављем и физичким или менталним благостањем људи, нарочито убиство и окрутно поступање, као што су мучење, сакаћење или било који облик телесне казне; вређање људског достојанства, нарочито понижавајући и деградирајући поступак, силовање, принудна проституција и сваки облик недоличног напада; претње извршењем било ког од горе поменутих дела.

Наведене радње описане у изреци које је окривљени предузео над оштећенима, извршио је умишљајно, био је свестан свог дела и желео његово извршење, био је свестан да све поступке предузима према лицима која су друге националности, припадници супротне стране у оружаном сукобу који су положили оружје и који уживају заштиту док су заробљени и у власти непријатељских снага.

Како урачунљивост окривљеног АА у време извршења кривичног дела током овог кривичног поступка није доведена у сумњу, то је Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, окривљеног АА за извршено кривично дело огласио кривим.

Овај суд је, правно квалификујући радње окривљеног, применио Кривични закон Савезне Републике Југославије (“Сл. лист СФРЈ” број 44/76, 36/77-испр., 34/84, 37/84, 74/87, 57/89, 3/90, 38/90, 45/90-испр. и 54/90 и “Сл. лист СРЈ” број 35/92, 16/93, 31/93, 37/93, 41/93, 50/93, 24/93), будући да се у међувремену кривични закон променио више пута, а КЗ СРЈ је најблажи за учиниоца.

Наиме, тренутно важећи Кривични законик (“Сл. гласник РС” број 85/2005, 88/2005-испр., 107/2005-испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 94/2016, 35/2019 и 94/2024), чланом 374, за кривично дело ратни злочин против ратних заробљеника, ставом 2 прописана је казна затвора од најмање 10 година или доживотни затвор, док је одредбом члана 144 КЗ СРЈ за кривично дело ратни злочин против ратних заробљеника прописана казна затвора од најмање 5 година или затвор од 40 година.

Наводе браниоца окривљеног АА, адвоката Андрије Марковића, које је истицао током поступка и који се у изјављеној жалби понављају, да окривљеног треба ослободити од оптужби јер није примењен најблажи закон, те да дело за које је оптужен није кривично дело, с обзиром да оптужница не садржи субјективне елементе бића кривичног дела, јер диспозитив оптужнице не садржи све елементе, нити опис субјективног елемента дела, како је то предвиђено у члану 14 КЗ, на које бранилац и у жалби указује, овај суд оцењује као неосноване, будући да је кривично дело које је окривљеном стављено на терет и за које је овом пресудом оглашен кривим, правно квалификовано према КЗ СРЈ, који је и по оцени овога суда из напред наведених разлога најблажи за учиниоца, а којим није било предвиђено да се у изреку уносе елементи противправности, свести о забрањености дела и умишљаја, како је то предвиђено у тренутно важећем Кривичном законiku.

Одлука о кривичној санкцији

Полазећи од опште сврхе изрицања кривичних санкција из члана 5 КЗ СРЈ, те сврхе кажњавања из члана 33 КЗ СРЈ, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, ценио је све околности предвиђене одредбом члана 41 КЗ СРЈ, које утичу на одлуку о кривичној санкцији.

Од олакшавајућих околности на страни окривљеног АА овај суд је ценио чињеницу да из извештаја из казнене евиденције за окривљеног, МУП ДП Координациона управа за Косово и Метохију, Полицијска управа за Гњилане И.бр.03.14.235-78/21 од 23.04.2021. године, произлази да исти није осуђиван, при чему других олакшавајућих околности нема, јер се окривљеном судило у одсуству, па иако исте постоје, оне суду нису познате, док је од отежавајућих околности на страни окривљеног ценио изражену бруталност и безобзирност по којој се издвајао од осталих стражара, како је то утврђено из исказа оштећених, приликом предузимања радњи због којих је оглашен кривим, упорност, јер је свакодневно, док су били заробљени у логору у Ракитију, тукао и понижавао оштећене и претио им и у односу на једног војника ЈНА извршио убиство, бројност оштећених, околност да је радње предузимао према младићима који су имали од 18 до 20 година и били на редовном одслужењу војног рока када су заробљени које околности по оцени овога суда чине дело објективно тежим и настале последице у виду наношења психичких и физичких патњи, као и смрти једног војника.

Ценећи све наведене околности Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине је окривљеног АА осудио на казну затвора у трајању од 15 (петнаесет) година, налазећи да је овако изречена казна сразмерна тежини извршеног кривичног дела, степену кривичне одговорности окривљеног, као и да се иста показује нужном и неопходном за остваривање сврхе кажњавања из члана 33 КЗ и сврхе изрицања кривичних санкција из члана 5 КЗ СРЈ.

На основу одредбе члана 258 став 4 ЗКП, оштећени су упућени на парнични поступак ради остваривања имовинско-правног захтева, о коме суд није одлучивао будући да би у знатној мери довело до одуговлачења поступка.

На основу члана 265 ЗКП, одређено је да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда, с обзиром да се окривљеном судило у одсуству и да није било података о његово имовном стању и обавезама издржавања.

Одбијени доказни предлози

Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, одбио је предлог браниоца окривљеног АА, адвоката Андрије Марковића, да се на претресу пред другостепеним судом саслушају сведоци оштећени КК, ЖЖ и ГГ, будући да су исти више пута током поступка давали исказ па њихово поновно саслушање не би довело до другачије утврђеног чињеничног стања.

Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, приликом доношења одлуке имао је у виду и остале доказе који су изведени током поступка, али је нашао да су исти без утицаја на другачију одлуку у овој кривично-правној ствари, па их није посебно ни образлагао.

Из свих изнетих разлога, применом одредбе члана 449 ЗКП, Апелациони суд у

Београду, Одељење за ратне злочине, а на основу одредбе члана 459 став 1 ЗКП, донео је одлуку као у изреци пресуде.

Записничар
Гордана Миловановић,с.р.

Председник већа-судија
Растко Поповић,с.р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић